

ENTREVISTA

LLÀTZER MOIX
Barcelona

Els arquitectes Lluís Clotet i Òscar Tusquets van integrar l'equip més brillant de joves arquitectes barcelonins des de principis dels anys seixanta fins al 1980. Després van dissoldre la seva associació –emmarcada a l'Studio Per, amb Pep Bonet i Cristian Cirici– i van desenvolupar carreres personals rellevants. Però en la seva efervescent etapa mà a mà van produir un variat assortiment d'obres arquitectòniques en què es van reflectir els ensenyaments de Correa i Milà, ja que es van formar al seu estudi (Tienda Sonor); els corrents polítics i socials de l'època (casa Fullà), i alguns esclats postmoderns (el Belvedere Georgina Regàs). També van firmar feines urbanístiques com el pla *Del Liceu al Seminari*, base de la posterior recuperació del Raval. O de disseny industrial, amb peces ja clàssiques com el Banco Catalano, la làmpada Hialina, la prestatgeria Hypòstila o la Campana BD. Ara, part dels materials preparatoris d'aquestes i altres obres es reuneixen en una exposició, comissariada pels mateixos Clotet i Tusquets, que s'obre avui dijous al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) –fins al 7 d'abril– i que ve acompanyada d'un homenatge a la intervenció de Joan Miró a la façana del COAC el 1969.

Per què aquesta exposició ara?

Òscar Tusquets. És una conseqüència de la donació del nostre arxiu al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Vam decidir donar-ho tot, des dels plànols tècnics fins als dibuixos, les fotos i les aquarel·les. Aquí en mostrem una selecció.

Quina sensació els fa veure aquest material reunit, tants anys després?

Lluís Clotet. Impressiona. L'últim dibuix és de fa quaranta anys. El primer, de fa seixanta anys. Vam estar junts des d'inicis dels seixanta fins al 1980. A nosaltres, veient la col·lecció, ens crida l'atenció que treballéssim tant. També que ens poguéssim dedicar tant de temps a l'arquitectura. Era el 95% del

“Ser jove als seixanta va ser un privilegi”

Lluís Clotet i Òscar Tusquets, arquitectes

Òscar Tusquets i Lluís Clotet al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

temps. La resta era per fer gestions o per tractar amb el client. Amb els anys, les proporcions es van invertir.

OT. Teníem una formació generalista que ens permetia fer de tot: arquitectura, disseny industrial, disseny gràfic, etcètera. Tinc la sensació que vam fer moltes coses, i que algunes eren de qualitat.

L.C. L'exposició té a veure amb la nostra concepció de l'arquitectura com una disciplina artesana, basada en el dibuix. No en els dibuixos vistosos, destinats al client, sinó en els dibuixos de treball, on s'evidencia que tot el que proposàvem era el fruit d'una reflexió prèvia.

Per què van decidir formar equip?

OT. Ens vam conèixer en els

cursos d'Exactas previs als estudis d'arquitectura. Ja a l'escola ens van demanar que dissenyéssim una urbanització. En Lluís va presentar una maqueta molt bona, una prova del seu talent. Vam començar a col·laborar. Abans d'acabar la carrera vam guanyar un FAD amb la Tienda Sonor. I a partir d'aquí...

Per què es van separar vint anys després d'haver format equip?

OT. Potser perquè ja ens ho havíem explicat tot.

L.C. Va ser una cosa molt natural. Ens vam adonar que cadascú se centrava en un projecte. Sempre ens implicàvem en totes les feines de l'estudi. Però qui portava la direcció d'obra, en certa mesura, se l'acabava fent seva.

Quin és el seu record de l'època en què tot dos van ser equip?

L.C. Va ser una època complexa, però plena de promeses. Ens semblava que teníem les eines per afrontar-la. Crèiem que podríem millorar el món. Ens feia la sensació que treballar i divertir-se era el mateix. Ara ja no és tan fàcil. Vam tenir sort. L'atzar ens va afavorir. Vam néixer en aquell temps, al costat de la Mediterrània, a Barcelona i en una etapa de canvi i expectatives. OT. Vam ser la primera generació europea que no va anar a la guerra. Ser jove als anys seixanta va ser un privilegi.

Com van aprofitar aquesta conjuntura favorable?

OT. Treballant. Quan ens semblava que estàvem desocupats

ens inventàvem coses. De vegades no ens entenien. Quan vam idear una campana de fums, perquè no estàvem satisfets amb les que teníem a casa, vam anar a la casa Corberó i no ens la van comprar. No perquè no entenguessin la solució, sinó perquè ells no entenien ni tan sols el problema que nosaltres preteníem resoldre.

L.C. Això ens va fer pensar molt. I ens va portar a crear B.D. Edicions de Disseny, per donar sortida als dissenys que feiem i que crèiem que donaven resposta a determinades necessitats. Era un altre moment. L'exposició també explica aquest canvi d'època.

LLUÍS CLOTET

“Concebem l'arquitectura com una disciplina artesana, basada en el dibuix”

ÒSCAR TUSQUETS

“A la nostra promoció vam acabar 32 arquitectes, avui n'hi ha milers”

Per què insisteixen en el fet que aquesta època és tan diferent d'aquella?

O.T. De vegades em fa por que els joves ens envegin el temps que vam viure.

L.C. Conec professionals de 45 anys que encara viuen amb els seus pares. Fa la sensació que el moment és menys favorable. No només per les condicions econòmiques. També perquè ara sembla que hi ha de tot, com si ja no ja calgués res de nou. Et poses a internet i passes dos dies veient propostes. Abans tenies la sensació que no existia el que necessitaves i, aleshores, et semblava que el més normal era inventar-ho.

O.T. Hi ha, a més, molts professionals. En la nostra promoció vam acabar 32 arquitectes. A Barcelona hi havia una sola escola. Ara n'hi ha unes quantes, tant a Barcelona com a Madrid. Els col·legiats s'hi compten per milers. És un altre temps, efectivament.●

LL. MOIX

Renzo Piano (Gènova, 1937) és l'elegit per inaugurar la línia internacional de la col·lecció d'entrevistes amb grans arquitectes que promou la Fundació Arquia. Ahir a la nit es va presentar a l'Acadèmia de Cinema, a Madrid, un documental filmat a l'estudi genovès de Piano, a Punta Nave, on l'autor italià conversa llargament amb Luis Fernández Galiano i desgrana les principals fites de la seva carrera.

“Les nostres produccions anteriors –explica Gerardo García Ventosa, director de la Fundació Arquia– van analitzar les trajectòries de grans arquitectes espanyols, com ara Rafael Moneo o Oriol Bohigas, en un format intimista, d'entrevista gravada en estudi. Ara ens proposem de deixar testimoni del llegat de grans figures de l'arquitectura

L'arquitecte obre la línia internacional de documentals d'Arquia

Us parla Renzo Piano

mundial, parlant amb ells en el seu entorn laboral”. Ja s'han gravat, a més de la de Renzo Piano, entrevistes amb els portuguesos Alvaro Siza i Eduardo Souto de Moura, també amb el britànic Norman Foster, i està en preparació una altra amb el seu compatriota Richard Rogers.

“El format de les xerrades –indica a *La Vanguardia* Luis Fernández Galiano– és ara similar al que es va utilitzar amb els mestres espanyols: es tracta de revisar la seva carrera professional comentant una quinzena de les seves obres principals”.

En el cas de Piano, això inclou

L'arquitecte genovès Renzo Piano

des del Centre Pompidou a París, que va projectar amb Rogers a començaments dels anys setanta, fins a la seva última obra inaugurada a l'estiu de l'any passat, el Centro Botín de Santander, passant per construccions tan rellevants com l'aeroport de Kansai (Japó), el Museu Beyeler a Basilea, la seu central de *The New York Times* o la torre The Shard a Londres, entre altres creacions.

Igual com en els anteriors títols de la col·lecció Maestros, que edita la Fundació Arquia, l'entrevista està inclosa en un petit llibre amb documentació sobre les obres que han estat abordades en el transcurs de la xerrada. A diferència dels anteriors, però, ja no inclou un disc amb la conversa gravada: al seu lloc s'ofereix un codi de descàrrega mitjançant el qual l'usuari pot tenir accés a la xarxa a aquesta producció.●

FRANCO ORIGLIA / GETTY